

notitie

Opname SMeF 2.0-standaard op de lijst met open standaarden

FORUM STANDAARDISATIE

Forum Standaardisatie

www.forumstandaardisatie.nl
forumstandaardisatie@logius.nl

Bureau Forum

Standaardisatie

gehuisvest bij Logius
Postadres
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
Bezoekadres
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Bij bezoek aan Logius is
legitimatie verplicht

Agendapunt:	FS 161019.3B		
Betreft:	Expertadvies SMeF 2.0-standaard en overzicht reacties consultatieronde		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	Stuurgroep Standaardisatie		
Datum:	6 oktober 2016	Versie	1.0

Aanleiding en achtergrond

Het Semantisch Model eFactuur (SMeF) is een standaard voor elektronisch factureren en verbindt (sector-) specifieke e-facturatie oplossingen en standaarden middels een gemeenschappelijk semantisch factuurmodel. De standaard beschrijft welke gegevenselementen er in een elektronische factuur opgenomen dienen en kunnen worden, wat de samenhang is tussen deze elementen en wat de betekenis is van deze elementen. Dit legt de basis voor transformaties van facturen tussen verschillende uitwisselingsstandaarden uit verschillende domeinen en daardoor wordt eenduidige verwerking van facturen uit verschillende uitwisselingsstandaarden mogelijk.

Het betreft hier een nieuwe versie van de standaarden, versie 1.3 van SMeF staat al op de lijst en dient vervangen te worden voor versie 2.0. De Rijksoverheid maakt al gebruik van SMeF. Zij is sinds 1 januari 2011 verplicht om elektronische facturen te ontvangen via Digipoort, dat een technische implementatie bevat van SMeF (namelijk de standaard UBL OHNL).

Wijzigingen in SMeF 2.0 ten opzichte van SMeF 1.3

Er hebben aanmerkelijke wijzigingen plaatsgevonden in SMeF 2.0 ten opzichte van de vorige versie 1.3. Met deze wijzigingen is SMeF 2.0 voorbereid op invoering van het Europese eInvoicing-model. Daarnaast hebben wijzigingen plaatsgevonden op basis van wensen/eisen van gebruikers. Het effect van deze wijzigingen op eindgebruikers is beperkt.

SMeF 2.0 wordt sinds 2016 beheerd door TNO en NEN (voorheen werd SMeF beheerd door Logius). TNO is betrokken vanwege de inhoudelijke kennis op het gebied van e-facturatie. NEN voert het procedureel beheer over de standaard.

Betrokkenen en proces

Door NEN is de standaard SMeF 2.0 aangemeld voor de lijst met open standaarden. Tijdens de intake is de standaard getoetst op uitsluitingscriteria ('criteria voor in behandelname') en is een eerste inschatting gemaakt van de kansrijkheid van de procedure. Op basis van de intake is op 8 juni 2016 door het Forum besloten de aanmelding in procedure te nemen en een zogenoemde kleinere toets uit te voeren. Doordat het om een nieuwe versie van een standaard gaat die reeds op de lijst staat, wordt een kleinere toets voldoende geacht. Gedurende de toets zijn experts van NEN, TNO, OHNL, SETU, Simplerinvoicing, Energie eFactuur en Sales in de bouw bevroegd.

Consequenties en vervolgstappen

Met name gebruik van standaarden die op SMeF zijn gebaseerd bij decentrale overheden kan nog flink worden gestimuleerd, zoals in het geval van de factuurberichten die worden gebruikt in de gedecentraliseerde zorg (jeugdzorg en wmo). Verplichting volgens 'pas toe of leg uit' is niet een te zwaar middel. Juist om interoperabiliteit te waarborgen tussen verschillende e-facturatiestandaarden en -oplossingen is een krachtig signaal nodig dat deze aan SMeF dienen te voldoen.

Gevraagd besluit

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaand advies:

1. de opname van SMeF 2.0 op de lijst open standaarden met de status 'pas toe of leg uit', ter vervanging van SMeF 1.3 en
2. aan TNO voor het beheer van de standaard SMeF het predicaat 'uitstekend beheerproces' te verlenen.

Het Forum Standaardisatie adviseert het Nationaal Beraad Digitale Overheid om:

1. TNO wordt opgeroepen om de mappings naar specifieke e-factuurstandaarden online beschikbaar te maken in de tooling zoals TNO die nu gebruikt om de SMeF-specificatie te publiceren. Het Nationaal Beraad kan hiernaar verwijzen bij de plaatsing van de nieuwe versie van SMeF op de lijst met open standaarden.
2. Het Forum Standaardisatie wordt opgeroepen om bij een toekomstige, niet-backwards compatible versie van de standaard te toetsen of de nieuwe versie voldoet aan de toetsingscriteria.
3. Het Forum Standaardisatie en SMeF worden opgeroepen om een gezamenlijke bijeenkomst te organiseren om samen met de specifieke e-factuurstandaarden een 'roadmap' over de transitie af te stemmen.

Als functioneel toepassingsgebied voor SMeF 2.0 wordt ongewijzigd geadviseerd:

Voor de verzending van elektronische facturen door organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer in Nederland (waaronder overheden) en de ontvangst hiervan door overheden.

Als organisatorisch werkingsgebied van SMeF 2.0 wordt geadviseerd (ongewijzigd):

Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

Toelichting

1. Waar gaat het inhoudelijk over?

Over de standaard en welk probleem lost het op

Het Semantisch Model eFactuur (SMeF) beschrijft welke gegevenselementen er in een elektronische factuur opgenomen dienen te worden en kunnen worden, wat de samenhang is tussen deze elementen en wat de betekenis is van deze elementen. SMeF stemt zo de semantiek van verschillende e-factuurstandaarden (zoals SETU, UBL-SI (Simpler invoicing) en UBL-OHNL) op elkaar af. Het voordeel hiervan is dat op deze wijze verschillende type elektronische facturen eenduidig uitgelegd kunnen worden. Dit legt de basis voor transformaties van facturen tussen verschillende uitwisselingsstandaarden (factuurformaten) en eenduidige verwerking van facturen uit verschillende uitwisselingsstandaarden uit verschillende domeinen.

Over de nieuwe versie van de standaard

Er hebben aanmerkelijke wijzigingen plaatsgevonden in SMeF 2.0 ten opzichte van de vorige versie 1.3. Met deze wijzigingen is SMeF 2.0 voorbereid op invoering van het Europese eInvoicing model. Daarnaast hebben wijzigingen plaatsgevonden op basis van wensen/eisen van gebruikers. De inhoudelijke wijzigingen in de standaard vanwege de invoering van het Europese eInvoicing model (Richtlijn 2014/55/EU) zijn groot en zorgen ervoor dat SMeF 2.0 niet *backwards compatibel* is met voorgaande versies. Het effect op eindgebruikers lijkt beperkt, maar de impact voor implementatie in de praktijk (bij o.a. OHNL, SETU, Simpler invoicing, Energie eFactuur en Sales in de bouw) is expliciet meegenomen in deze toets.

SMeF 2.0 wordt beheerd door TNO en NEN (voorheen werd SMeF beheerd door Logius). TNO is betrokken vanwege de inhoudelijke kennis op het gebied van e-facturatie. NEN voert het procedureel beheer over de standaard.

Over uitstekend beheer

Het beheer van SMeF door NEN/TNO voldoet aan alle criteria voor een 'open standaardisatieproces', zodat overwogen kan worden het predicaat 'uitstekend beheerproces' voor het beheer van deze standaard toe te kennen. Volgende versies van de standaard behoeven dan niet opnieuw uitgebreid getoetst te worden voor plaatsing op de lijst open standaarden.

2. Hoe is het proces verlopen?

Voor het opstellen van dit advies is de volgende procedure doorlopen:

- Op 21 april 2016 is door Jaap van der Marel van NEN de standaard SMeF 2.0 aangemeld voor de lijst met open standaarden.
- Door de procedurebegeleider en het Bureau Forum Standaardisatie is een intakegesprek gevoerd met de indiener op 9 mei 2016. Tijdens de intake is de standaard getoetst op uitsluitingscriteria ('criteria voor in behandelname') en is een eerste inschatting gemaakt van de kansrijkheid van de procedure.
- Op basis van de intake is op 8 juni 2016 door het Forum besloten de aanmelding in procedure te nemen en een zogenoemde kleinere toets uit te voeren. Doordat het om een nieuwe versie van een standaard gaat die reeds op de lijst staat, wordt een kleinere toets voldoende geacht.
- Gedurende de toets zijn experts van NEN, TNO, OHNL, SETU, Simplerinvoicing, Energie eFactuur en Sales in de bouw bevroegd.

De uitkomsten zijn door de begeleider verwerkt in dit adviesrapport. Een eerste conceptversie is aan de leden van de expertgroep gestuurd met het verzoek om een reactie. Na verwerking van deze reacties is het rapport afgerond en ingediend bij het Bureau Forum Standaardisatie ten behoeve van publieke consultatie.

3. Hoe scoort de standaard op de toetsingscriteria?

Open standaardisatieproces

Het beheer van SMeF door NEN/TNO voldoet aan alle criteria voor een 'open standaardisatieproces', zodat overwogen kan worden het predicaat 'uitstekend beheerproces' toe te kennen. Volgende versies van de standaard behoeven dan niet opnieuw uitgebreid getoetst te worden voor plaatsing op de lijst open standaarden.

Toegevoegde waarde

SMeF stemt de semantiek van verschillende e-factuurstandaarden (zoals SETU en Simplerinvoicing) op elkaar af. Daarmee kunnen elektronische facturen eenduidig uitgelegd worden, wat de basis legt voor transformaties van facturen tussen verschillende uitwisselingsstandaarden en eenduidige verwerking van facturen uit verschillende uitwisselingsstandaarden. Doordat bij de totstandkoming van SMeF rekening is gehouden met alle relevante algemene Europese en nationale wet- en regelgeving op het gebied van facturatie, zijn e-factuurstandaarden die zich baseren op SMeF kwalitatief goed.

Voor SMeF is geen afzonderlijke businesscase beschikbaar. Aangezien het hier gaat om een nieuwe versie hebben de geïnterviewden ook geen behoefte hieraan geuit. Ook zijn geen kosten voor implementatie bekend. Dit laatste is ook minder relevant, doordat SMeF niet direct geïmplementeerd kan worden, want dat gaat via de technische e-factuurstandaard. Mapping van e-factuurstandaarden op SMeF, kan in het reguliere beheerproces van deze formaten worden meegenomen. SMeF legt de semantiek vast, die in technische e-factuurstandaarden kan worden gebruikt.

Volgens de experts is de toegevoegde waarde voldoende binnen het gekozen functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied.

Draagvlak

SMeF 2.0 is bij het toetsen nog niet in gebruik, in oktober zijn de eerste releases van SMeF mappings (bijvoorbeeld Simplerinvoicing (UBL-SI)). Verder zijn een aantal mappings voor technische/sectorale e-factuurstandaarden van en naar SMeF 2.0 inmiddels opgesteld. Daarmee is inzichtelijk welke aanpassingen in deze technische/sectorale e-factuurstandaarden gemaakt dienen te worden om te voldoen aan SMeF 2.0. Simplerinvoicing zal SMeF 2.0 gaan volgen met een nieuwe release in oktober 2016.

Opname bevordert de adoptie

Ja, met name gebruik bij decentrale overheden kan nog flink worden gestimuleerd. Verplichting volgens 'pas toe of leg uit' is niet een te zwaar middel. Juist om interoperabiliteit te waarborgen tussen verschillende e-facturatiestandaarden en -oplossingen is een krachtig signaal nodig dat deze aan SMeF dient te voldoen.

Volgens de experts is de 'pas toe of leg uit'-verplichting het passende middel is om de adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen.

4. Wat is de conclusie van de expertgroep en de consultatie?

Conclusie van de expertgroep

Aan het Forum Standaardisatie en het Nationaal Beraad wordt geadviseerd om SMeF 2.0 op te nemen op de lijst met open standaarden met de status 'pas toe of leg uit'.

Als functioneel toepassingsgebied voor SMeF 2.0 wordt ongewijzigd geadviseerd (ongewijzigd):

De verzending van elektronische facturen door organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer in Nederland (waaronder overheden) en de ontvangst hiervan door overheden.

Als organisatorisch werkingsgebied van SMeF 2.0 wordt geadviseerd (ongewijzigd):

Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

Eventuele aanvullingen vanuit de consultatie

Op de openbare consultatie van het expertadvies is een reactie ontvangen van de Kamer van Koophandel. De reactie is positief, onderschrijft het advies tot opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst en bevat de volgende aandachtspunten:

- bij toekenning van het predicaat 'uitstekend beheerproces' zouden toekomstige niet-backwards compatible versies wel getoetst moeten worden door het Forum Standaardisatie,
- het Forum zou moeten trachten een uiterste invoerdatum voor SMeF 2.0 vast te stellen, en

- het Forum zou moeten borgen om nieuwe specifieke e-factuurstandaarden te laten voldoen aan SMeF 2.0.

Reactie: ook bij uitstekend beheer zal in het geval van niet-backwards compatible versies bekeken worden of het nodig is om de standaard te toetsen. Verder is als advies opgenomen om met de specifieke e-factuurstandaarden in overleg te gaan over de transitie naar SMeF 2.0

5. Welke additionele adviezen zijn er ten aanzien van de adoptie van de standaard?

Naar aanleiding van de expertgroep zijn er bij opname op de lijst met open standaarden de volgende oproepen ten aanzien van de adoptie van de standaard te doen:

1. TNO wordt opgeroepen om de mappings naar specifieke e-factuurstandaarden online beschikbaar te maken in de tooling zoals TNO die nu gebruikt om de SMeF-specificatie te publiceren. Het Nationaal Beraad kan hiernaar verwijzen bij de plaatsing van de nieuwe versie van SMeF op de lijst met open standaarden.
2. Het Forum Standaardisatie wordt opgeroepen om bij een toekomstige, niet-backwards compatible versie van de standaard te toetsen of de nieuwe versie voldoet aan de toetsingscriteria.
3. Het Forum Standaardisatie en SMeF worden opgeroepen om een gezamenlijke bijeenkomst te organiseren om samen met de specifieke e-factuurstandaarden een 'roadmap' over de transitie af te stemmen.

De opgeroepen partijen worden gevraagd om één jaar na opname van de standaard over de voortgang op dit punt te rapporteren aan het Forum Standaardisatie.

Bijlage

- Expertadvies SMeF 2.0:
<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/Expertadvies%20SMeF%2002%200.pdf>
- Overzicht reacties consultatieronde:
<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/bfs/files/Reactie%20openbare%20consultatie%20SMeF%202%200.pdf>